

Sú nebankovky "čistejšie"?

(19.09.2018; Televízna stanica TA 3; Ekonomika; 12.30; por. 3/4; - / Daniel Horňák)

Daniel Horňák, moderátor:

"Úžera a nekalé praktiky časti **nebankových** spoločností patria k dlhodobým a vážnym problémom, na ktoré doplácajú stovky rodín a domácností každý rok. **Národná banka Slovenska** preto pravidelne prichádza s opatreniami na ochranu finančných spotrebiteľov. Viac sa o nich budeme rozprávať s Romanom Fusekom, riaditeľom odboru ochrany finančných spotrebiteľov z **Národnej banky Slovenska**. Dobrý deň, vitajte u nás."

Roman Fusek, riaditeľ odboru ochrany finančných spotrebiteľov, (host' v štúdiu):

"Dobrý deň, ďakujem."

Daniel Horňák:

"Pán Fusek, bolo to v roku 2015, čo **Národná banka Slovenska** predstavila a zaviedla proces licencovania **nebankových** spoločností. Odvtedy teda prešli tri roky. Skúste na úvod teda povedať, aké sú výsledky tohto licenčného procesu, k čomu to viedlo na trhu **nebankových** spoločností?"

Roman Fusek:

"Licenčný proces bol zavedený v roku 2014, v 2015 prebehol **Národnou bankou Slovenska**. V čase, keď tieto spoločnosti nepotrebovali ešte povolenie, bolo registrovaných viac ako 270 spoločností na trhu, ktoré mohli poskytovať spotrebiteľský úver spotrebiteľom. Do licenčného procesu sa však prihlásilo len zlomok z nich. Dnes máme na trhu približne 30 spoločností, ktoré povolenie **Národnej banky** na poskytovanie spotrebiteľských úverov majú. No a medzitým nám do tejto skupinky 30 spoločností pribudli aj tzv. vymáhačské, alebo inkasné spoločnosti, ktoré musia mať dneska povolenie tiež. Čiže v tomto balíku 30 spoločností sú aj tí, ktorí poskytujú úvery, aj tí, ktorí skupujú nezaplatené pôžičky a úvery."

Daniel Horňák:

"To je naozaj veľmi dramatický pokles počtu týchto spoločností, ktoré pôsobia na trhu. Dá sa zároveň jedným slovom aj povedať, že odišli a skončili teda predovšetkým tie spoločnosti, ktoré pôsobili na trhu nie tým najlepším spôsobom, to znamená, robili úžeru, nekalé praktiky, je tam vidieť tento trend?"

Roman Fusek:

"Tie spoločnosti, ktoré skončili, či už vrátili povolenie, alebo vôbec o povolenie nepožiadali, tak tie môžeme samozrejme vidieť na webovej stránke **Národnej banky Slovenska**, čiže každý si môže skontrolovať to, kto požiadal o povolenie, a kto kedy to povolenie vrátil, to má k dispozícii každý spotrebiteľ. Zároveň na internetovej stránke **Národnej banky** sú zverejnené aj rozhodnutia **Národnej banky** v oblasti ochrany spotrebiteľa, vrátane právoplatných rozhodnutí, kde je teda uvedené aj to, ktorému subjektu sme sankciu dali a za čo. Tie rozhodnutia, ktoré vydávame v oblasti ochrany spotrebiteľa, pokiaľ sú právoplatné, tak obsahujú aj presné označenie subjektu, aj presné označenie toho skutku, za ktorý sme pokutu dali. Nedá sa teda ale úplne k tomu dať nejaké rovnítko, dá sa možno povedať, že ten biznis, ktorý za tie tri roky dohliada **Národná banka**, sa za tie tri roky zásadne zmenil."

Daniel Horňák:

"Skúste priblížiť, akým spôsobom sa ten trh zmenil. Jedným tým naozaj viditeľným trendom je, že **nebankové** spoločnosti prechádzajú ako keby pod riadne **banky**. Skúste teda priblížiť tieto trendy, boli spôsobené, vyvolané práve tým licencovaním."

Roman Fusek:

"Tých trendov je niekoľko, aj dôvodov, pre ktoré tie trendy nastali, je niekoľko. Niektoré z nich, o ktorých sme už hovorili, že spoločnosti sa rozhodli ukončiť svoju biznis, tie spoločnosti udávajú niekoľko dôvodov. Tým najhlavnejším je veľmi prísna regulácia spotrebiteľských úverov u nás, čo je pravda, naozaj Slovensko z okolitých krajín má najprísnejšiu reguláciu v oblasti spotrebiteľských úverov, pokiaľ ide aj o, povedzme, stropovanie výšky odplaty a podobne. Ďalším tým dôvodom je to, že, tak, ako ste povedali, niektoré z tých spoločností fúzuju s **bankami**, no a niektoré si menia trochu biznis, to znamená, že v niektorých segmentoch sa na Slovensku, povedzme, neoplatí dnes poskytovať spotrebiteľský úver, tým, že či už marketing bánk je v tom sektore silnejší, alebo naopak tá regulácia nesvedčí takémuto úverovaniu. Tam ide hlavne napríklad o úvery veľmi krátke, tzv. mikropôžičky do sto eur, pôžičky, ktoré ten spotrebiteľ musí splatiť do pár týždňov, alebo do mesiaca, tieto sú dnes zaregulované na Slovensku tak, že sa z nich fakticky nedajú realizovať výnosy podľa slovenskej regulácie, pretože ten spotrebiteľ by na úrokoch mal zaplatiť zopár centov."

Daniel Horňák:

"Vrátim sa teda k mojej pôvodnej otázke, dá sa konštatovať, že vplyvom licencovania, ale aj ďalších opatrení, ktoré boli urobené v ostatných rokoch, sa vyčistil ten trh, zlepšila sa ochrana finančných spotrebiteľov, jednoducho tá úžera je menšia ako pred pár rokmi, alebo nedá sa to konštatovať? A teda narážam aj, napríklad, keď ste spomenuli tie mikropôžičky, podľa medializovaných informácií denníka Sme, že sa ako keby pretváral ten biznis model niektorých spoločností a naďalej poskytujú predovšetkým tieto mikropôžičky na veľmi krátke obdobie, a stále s veľmi vysokým úrokom."

Roman Fusek:

"Tak skúsím najprv na mikropôžičky zareagovať. Pokiaľ ide o ne, tak, ako som povedal, slovenské subjekty veľmi nemajú priestor podľa slovenskej regulácie takého pôžičky dávať, pretože sú regulované veľmi prísne, a v prípade, ak by sme zistili, že porušujú zákon, tak by od nás dostali veľmi rýchlo sankciu. Pokiaľ ide o zahraničné subjekty, tak tam ten dosah **Národnej banky** nie je tak možný, pokiaľ ten subjekt cezhranične pôsobí. To, čo máme zmonitorované, tak áno, mikropôžičky tohto typu, povedzme, do sto eur, s veľmi krátkou splatnosťou, sa poskytujú najmä zo zahraničia a najmä prostredníctvom internetu. Tento segment je, dá sa povedať, z hľadiska určitých, je proste špecifickým sektorom. Nedá sa povedať, že by mal nejaký obrovský objem prostriedkov, ktoré sa poskytujú cez tieto kanály, ale je to z hľadiska určitého typu klienta, povedzme, pomerne významné riziko. Ja by som možno v tejto súvislosti upozornil hlavne na to, že hoci slovenská regulácia a legislatíva takýchto klientov chráni, oni musia vedieť, že ich chráni, a to je asi ten prvý problém. No a keď sa vrátim späť od týchto mikroúverov k tomu takému bežnému biznisu, tak ten sa naozaj zmenil tým, že, povedzme, aj pomery toho, koľko úverov dnes dávajú **nebankové** spoločnosti a koľko úverov dávajú **banky**, ten pomer je zásadne iný. **Banky** dnes obsluhujú viac ako 80 percent trhu spotrebiteľských úverov, ten zvyšok patrí v podstate stagnujúcemu biznisu **nebankových** spoločností, to znamená, že množstvo klientov, ktorých predtým obsluhovali **nebankové** spoločnosti, obsluhujú dnes **banky**."

Daniel Horňák:

"Ešte stále mi chýba taká jasná odpoveď na tú otázku, či je tá situácia lepšia dnes, ako bola pred pár rokmi, či sa to dá vyjadriť nejakými objektívnymi faktormi, alebo vašimi skúsenosťami, keď prichádzate do kontaktu s praxou, či je tá situácia naozaj lepšia, lebo to, že tých spoločností je menej, to ešte nemusí nutne znamenať."

Roman Fusek:

"Tým kritériom, na základe ktorého by sme to mohli nejakým spôsobom vyhodnotiť, to sa hľadá veľmi ťažko, ale keby sme to chceli, povedzme, sledovať cez počet podaní, alebo sťažností klientov, ktoré podajú v **Národnej banke Slovenska**, tak paradoxne ten počet sťažností je vyšší. Je vyšší preto, že klienti, a to je podľa mňa do istej miery dobré, je to dobrý ukazovateľ, pretože signalizuje nám to, že klienti už vedia, na čo sa sťažovať, poznajú svoje práva, a sťažujú sa viac. Čiže z tohto hľadiska je to úplne v poriadku. Ja by som za ukazovateľ možno považoval to, ako vyzerajú dnes tie zmluvy, a s akými problémami v rámci tých nových zmlúv, teda zmlúv, ktoré boli uzavreté po roku 2015, sa **Národná banka** stretáva. A tam je možné povedať, že vo vzťahu k starým zmlúvám, na ktoré sa nám klienti sťažujú, povedzme, zmluvy z roku 2010, 2012, také zmluvy ešte stále existujú, a ľudia sa na ne sťažujú, tak tieto zmluvy vyzerajú zásadne inak ako zmluvy dnes. Dnes mnohé tie veci, ktoré sme vytýkali týmto spoločnostiam, a ktoré im vytýkajú aj súdy, povedzme, slovenské, pre ktoré im nepriznajú, povedzme, úroky a podobne, tak dnes sa v tých zmluvách naozaj nenachádzajú, a tá úroveň ochrany spotrebiteľa a povinnosti, ktoré musia tie spoločnosti plniť, je oveľa vyššia."

Daniel Horňák:

"Čiže dá sa povedať, že ten počet ľudí, ktorí si požičiavajú peniaze od, dajme tomu, netransparentných spoločností za podmienok, ktoré nie sú úplne jasné, a potom sa dostanú do dlhovej špirály, že takýchto prípadov je na Slovensku menej ako v minulosti?"

Roman Fusek:

"V rámci tých nových zmlúv určite áno, vlastne dá sa povedať, že dnes si ten človek už od licencovanej spoločnosti požičia oveľa bezpečnejšie, ako si požičal, povedzme, pred piatimi rokmi od spoločnosti, ktorá bola len registrovaná."

Daniel Horňák:

"Keby ste mohli ešte teda povedať, aké opatrenia podľa vás hlavne prispeli k tomuto trendu, k tomu vyčisteniu trhu, pretože nejde len o licencie, boli aj ďalšie prijímané, čiže čo podľa vás najviac sa ujalo v praxi?"

Roman Fusek:

"Je to jednak prísna regulácia. Tam ako, to je úplne, že alfa a omega, ten zákon sprísnil nielen pre **banky**, ale aj pre **nebankové** spoločnosti povinnosť skúmať bonitu klienta, veľmi podrobne, v zásade v záujme takého princípu, aby dochádzalo k zodpovednému požičiavaniu, ale aj k zodpovednému požičiavaniu si zo strany klienta, pretože **Národná banka** za posledné roky dbá hlavne na to, aby klienti neboli predlžovaní, a aby klienti si nepožičiavali viac, ako dokážu splatiť. To je množstvo opatrení **Národnej banky**, ktoré aj v oblasti ochrany spotrebiteľa, aj v oblasti riadenia rizík **Národná banka** prijala vo vzťahu k **nebankovým** spoločnostiam, aj vo vzťahu k **bankám**, ktoré smerujú k tomu, aby nedochádzalo k príliš vysokému, nezdravému rastu úverovania a hlavne úverovania v prípadoch, keď ten spotrebiteľ sa predĺži a v prípade, ak nastane nejaká nepríjemnejšia situácia v jeho živote, by nebol schopný splatiť ten úver."

Daniel Horňák:

"Pripravujú sa v tejto oblasti ešte nejaké ďalšie opatrenia, ak môžete niečo prezradiť z kuchyne **Národnej banky Slovenska**, ak na niečom pracujete v tejto oblasti, čo by to malo byť do budúcnosti?"

Roman Fusek:

"Aktuálne **Národná banka** vydala v podstate súbor opatrení, ktoré smerujú práve k tomu, čo som povedal, skúmanie bonity klienta a stanovenie pravidiel pre požičiavanie. Teraz sme vo fáze kontroly, ako boli tie opatrenia zrealizované."

Daniel Horňák:

"Pán Fusek, v tejto chvíli vám veľmi pekne ďakujem za rozhovor o tom, ako sa vyvíja **nebankový** trh na Slovensku, a prajem vám príjemný zvyšok dňa."

Roman Fusek:

"Ďakujem pekne."

Daniel Horňák:

"Dovidenia."

Roman Fusek:

"Dovidenia."